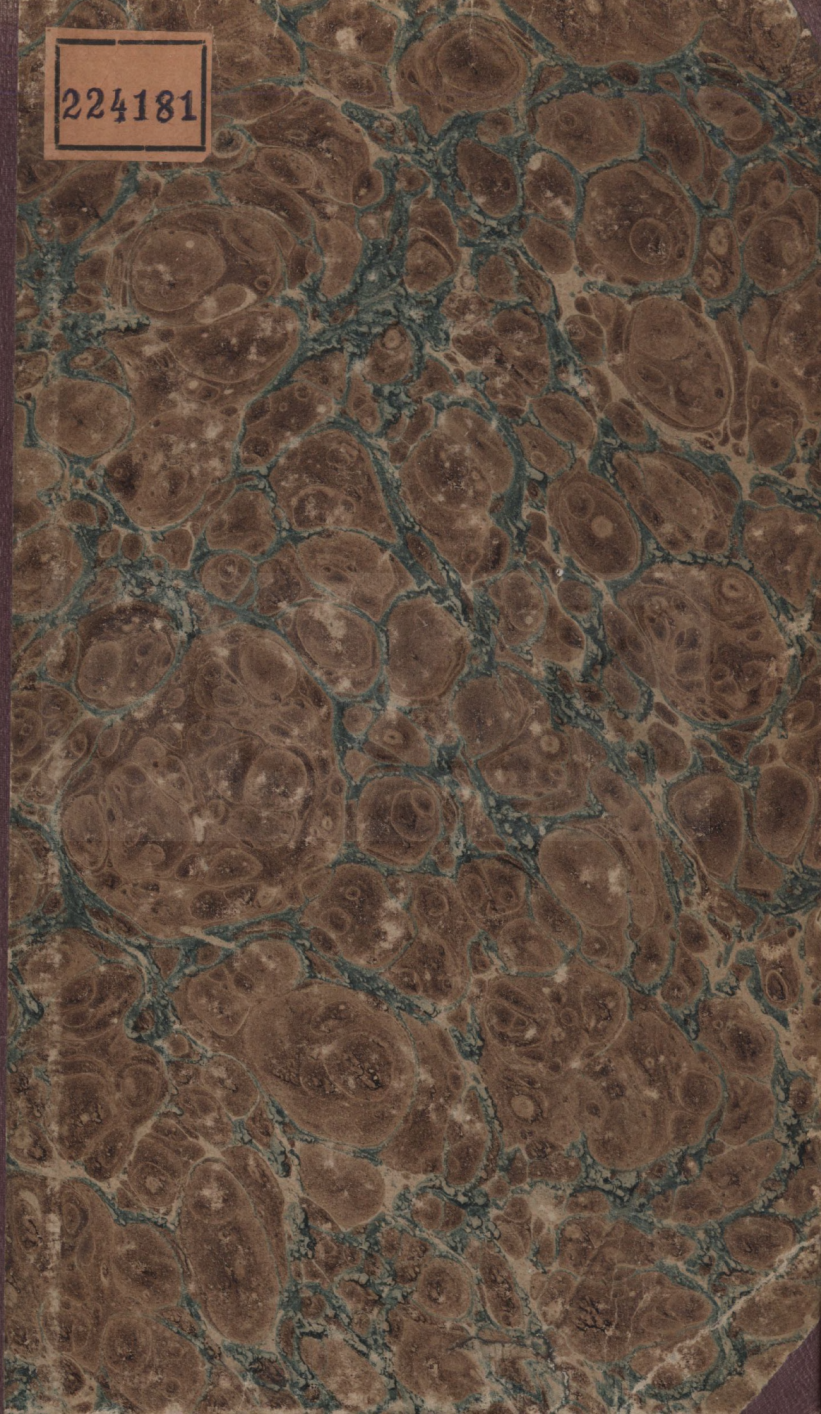

224181

A' HORVÁTON
A
MAGYAROKNAK.

Felelet

az 1848-ik Mártius és Április magyar hűdelméreokra.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Naturae expellere feras, lex non vagare recusat

Hor. Lib. I. Ep. X.

ZICHÁNYI

Repperet Perseus, videret, alii.

1848

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A' HORVÁTOR
A'
MAGYAROKNAK.

F e l e l e t

az 1848-ik Mártzius és Április magyar hírdetményekre.

Írta

MAŽURANIĆ IVÁN.

Naturam expellas furca, tamen usque recurret

Hor. Lib. I. Ep. X.

ZÁGRÁBBAN

Szuppán Ferencz nyomdájából.

1 8 4 8.

Ha rosszul szóllottam, mond hogy rossz; de ha jól szóllottam, miért versz.

János Evang. XVIII. 23.

A' ki az igazságot szereti, meghallgat engem.

Janos Evang. XVIII. 37.

224181

A' Horvátok a' Magyaroknak.

„Liberté, Égalité, Fraternité !“

Magyarok! alkotmánytársaink! azon szeretetek és barátságos érzelmeitek, melyek Martziusi és Aprili, Pestről kibocsájtott hirdetményeitekben nekünk nyilvánítvák, szíveinket ritka és váratlan örömmel töltötték be.

Igen váratlan örömet éreztünk mindnyájan látván, hogy azon emberek, kik a' magyar nemzetiségért leginkább felhevülve minden egyéb nemzetiséget örökös rabsággal fenyegetnek az újabb európai testvériségi elemtől felvilágosítva ekkép szólamlottak meg: „Minden embernek egyenlőség, mindenkinek szabadság.“

'S ezen elveitek illy gyors megváltoztatásából származott örömrzetünk ma, annál nagyobb vala, a' mennyivel még tegnap szíveink elkeseredtek azon súlyos gúnyokért és méltatlan bántalmakért, melyeket nem rég mind a' magyar sajtó, mind a' magyar szónokok tekintet nélkül reánk szórtak azon elveink miatt, melyekért ti is olly türelemmel olly elszántsággal még tegnapig szóval és írással vívtatok.

Értjük itt a' nyelvet és nemzetiséget, tieteket és mienket.

Hiszen ti előbb sokat és feleslegest felőlünk, ha nem is nekünk beszéltetek.

De mi gyéren feleltünk, mert leköté a' censurának átka nyelvünket, melly elménczkedéseiteket megczáfolt volna, őszintén megvalljuk: hogy bámulatos ellenszegülési elhatározottságtok mellett, ezen viszonti megközelítésnek reményét nem tápláltuk.

(Mert a' hol valami olly magyar nemzetiségről szólnak, a' mellynek kizárólag feladata, a' mint közületek

sokan álmodtak, minden egyéb a' magyar honban létező nemzetek nemzetiségi, morális és alkotmányos életének öszvetiportatása, ott, a' mint magatok is láttok, kevés remény lehetett a' kölcsönös bizalomra, kevés kilátás a' kölcsönös egyetértésre.

De most hála az Istennek, a' mint fendicsért hirdetményeitekből látjuk, ti már nem vívtok a' nemzetiségért, nem a' nyelvért, hanem az egyenlőségért, a' szabadságért mindenki számára.

Ma tehát veletek barátságosan értekezni lehet.

Mert a' borult és setét ellenségeskedési és egyenetlenségi időket elsodorta a' múltak tengerébe Párisban Február 24-ke, Bécsben Martzius 13, 14, 15-ke, Pesten pedig az idézett időket Martzius és Aprilis hónapok eltemették.

„Egyenlőség és szabadság mindenkinek“ ez a' riadó Párisban, Bécsben és Pesten.

Magyarország és a' kapcsolt királyságok közötti viszhang „Egyenlőség és szabadság“ ezen hanggal felel Ausztria, ezzel egész Europa.

Magyarok! régi Társaink! új barátink! bocsánatot öszinteségünknek.

A' kibékült barátok között közös jó és rossz tárgyak feletti értekezésnek öszintének kelletik lenni.

És ha egyik fél a' másiknak megemlíti a' múlt szerencsétlen viszátkodásokat, azokat nem azért említendi meg, hogy az egymáson elkövetett bántalmakat elősorolja, hanem azért, hogy a' szerencsétlen múlt emlékével kivívhasssa mind a' két rész számára a' szerencsés jövőndöt.

A' múltak emléke azon fáklya, melly a' jövőndő titkát felvilágosítja, azon szem, melly betekint a' halál jövőjébe.

Más fáklyát, más szemet nem adott a' mindenható a' halandónak, hogy betekinthesse a' jövő titkába.

És ha a' testvérek' kibékülése őszinte, a' múltak elősorolása által nem bántja az egyik barát a' másikat.

„Egyenlőség és szabadság“ két szent szó, a' múlt idők végén a' még éretlen világnak hangzó, legelőbb a' vérszomjas anarchicus despotismus — később a' katonai önkény — 's végre gyáva koronázott fő, mint XVIII. Lajos és X. Károly sírba temetett; két szent szó, de a' gyáva zsoldosok a' nemzetek hangjától megrettenve halottakká váltak — és a' szabadság sírjából feltámadván, fényesebb és dicsőbb alakban jelenik tanítványai előtt, 's isteni hanggal ekkép szól: Menyjetek és tanítsátok meg a' nemzeteket ébreszszétek őket az egyenlőségre, szabadságra 's testvériségre, tanítsátok őket, hogy tartsák meg parancsaimat, 's én veletek leszek mindig, egész a' világ végéig. Ezen mennyei hang, higgyétek, már hozzánk is érkezett.

Soha sem volt Horvát a' szabadság hangjára siket és ma sem az.

Ezt tanúsítják azon véres hadak, melyeket a' szabadságért a' horvát nemzet legrégebb időkben vívott; Ezt tanúsítja a' Horvátok és közöttetek fenlétező nemzeti függetlenségünkért szerencsétlen surlódása, tanúsítják mindennapi nemzeti igyekezeteink.

„Egyenlőség, szabadság és testvériség“ hangzik az egész világban, nálatok és mi nálunk.

És ha valaki mit akar, azt a' mostani korszakban egészen, és nem felében kell akarnia.

Mert hiába állapodik meg az ember az uton, mert az utánna jövők tovább tolongva őt előretaszítják.

És vesztett munka volna a' meredekbe rohanó követ fentartani, mert a' ki ezt megkésértené, a' kövel együtt zuhanna a' mélységbe.

A' sorssal, az igazsággal, és szükséggel alkudozni nem lehet.

Hogy tehát megtudhassátok, mikép értjük mi az egyenlőség, szabadság 's testvériség elveit a' közös haza alapján, őszintén ki fogjuk mondani belső meggyőződésünket.

I.

„Egyenlőség, szabadság és testvériség“ minden nemzetek, minden nyelvek közt a' magyar korona alatt.

Törvény által tehát kell kimondani, hogy a' magyar- és kapcsolt országokban nincs uralkodó sem nemzet, sem nyelv.

Mert minden uralom kizárja az egyenlőséget, kizárja a' szabadságot, kizárja a' testvériséget.

A' szolga és úr, a' rabszolga és kényura között nincsen egyenlőség, nincsen szabadság, nincsen testvériség.

Nincsen áldás ott, hanem átok.

És ime! már elmúltak a' kiváltságos idők, nem csak a' személyekre, hanem a' nemzetekre és a' nyelvekre nézve is.

Mert a' mostani kor eszméje az: feleleveníteni a' nemzetiségeket, megbarátkoztatni és szabadokká tenni a' nemzeteket, és egyenlőséget kívünni a' nyelveknek.

'S a' ki a' mostani kor szellemét esméri, és másképp cselekszik, vagy lelkileg vak, vagy akarva csalja magát és mást.

És csalárdok és vakok nem e' korba valók.

Mert koruk lejárt Februárius és Mártziusban.

De ha még is létezik akárhol is illy lény, nem árt, denevér az, melly elmaradt éji csapatjától, 's itt érte őt a' napvilág.

Látni a' denevért, hogy hadarász a' levegőben a' naphasadtakor, furcsa ugyan, de nem ártalmas.

Mert királysága nem a' napfényé, hanem a' setétségé, 's midőn őt eléri a' nap sugára, elbúj, csak helyét találhassa.

Félre tehát az elavult nemzet- vagy nyelv- elsőbbség eránti táplált eszméekkel.

Mert mind a' nemzeteket, mind a' nyelveket, ugyan azon okért alkotta a' természet, t. i. az egymással értekezés végett.

És a' ki magyar országban több nyelvet nem tűr, a' mellyek a' sors és a' természet által oda tétettek, fog-

jon a' Tátra kiegyenlítéséhez egész magyar országot rónává teendő, vagy az alsó vidékeket hintse be az Urral bérceivel, hogy magyar országból Schweiczot alakítson.

Kedves a' róna emberének a' lapály, kedves a' hegyek fiának a' bérce.

'S ki az, a' ki el merné ítélni, mi kényeseb a' természetben, a' hegy-e, vagy a' róna, midőn ez, még az is az Isten teremtménye.

Jobb-e a' magyar a' németnél, jobb a' német a' szlávnál, jobb-e a' szláv az oláhnál?

A' természetből bizonyosan nem, miért volna a' törvény szerint?

Nem de mindannyian egyenlő fiai az istennek, gyermekei a' hazának, kik egyenlő kötelességeket viselnek az országban.

Vagy talán nagyobb kötelességei vagynak a' magyarnak a' németnél, ennek nagyobbak a' szlávnál, vagy ennek az oláhnál?

'S ha így van, mondjátok meg, mellyek és minők azon kötelességek?

'S ha nincs így, miért neveztetik az egyik gazdának, a' másik idegennek, ugyan azon egy hazában.

Miért élvezzen az egyiknek nyelve minden jogokat, a' másik pedig, ha saját nyelvével szól, vagy ír, el kell a' státus és hazája előtt rejteznie, hogy az által a' törvényt meg ne sértse, 's ítéletileg ne lakoljon.

Egyenlő kötelességért méltó, hogy mindenki egyenlő jogokat élvezzen.

Saját nyelvén tehát viselje magány és köz ügyeit a' magyar, a' tót, a' horvát, a' slavonsita, a' szerb, az oláh és a' német.

A' szónoklatok, írományok és levelek a' most mondott nemzeteknél a' törvényhatóságok előtt érvényesek és egyenlő nyomatèkuak legyenek.

A' fenemlitett nemzetek számára saját nyelvükön a' törvény bocsájtassék ki, kogy kifolyása ekkép teljes hitelességű legyen.

Mondani fogjátok: De mit teendének a' közhivatalnokok, ha majd ennyi nyelvet kell tanulniok?

Legelőbb is az alsóbb 's közép hivatalnokok, ugy-mint; a' falusi, megyei, 's városi bírák, kik közvetlen a' néppel 's ennek képviselőivel jönnek hivatalos érintkezésbe, elég, ha anyanyelvöket értik.

A' főbb hivatalnokok osztassanak fel osztályokra a' nyelvek és népfajok szerint.

'S a' legfőbb hivatalokat csak azok viselhessék, a' kik a' státus nyelvében jártasok.

Minden népnél az oskolai nyelv mint falusi, mint közép, mint főbb oskolákban legyen azon nyelv, a' melly az illető népé, a' hol ezen oskolák léteznek.

A' horvát, slavonita és szerb oskolákban pedig, minthogy ezen nemzetek mind nyelve, mint dialectusa ugyanaz, különbség nélkül a' latin és cyrill aszbuka használtassék, épen úgy, mint a' német oskolákban a' latin és sváb aszbuka használtatik.

Az országgyűlésen pedig mindenki azon nyelven beszéljen, a' melly azon országban a' legközösége-sebb, 's a' melly legtöbbet használtatik; magától értetődvén, hogy mindenki saját anyai nyelvén is szónokolhat ott.

Ezt nem nehéz végbe vinni, csak legyen szilárd akarat.

'S ha nehéz is volna, mit sem tesz, hiszen igazságos.

Mert igazságos, hogy az előljáró alkalmazza magát a' néphez, 's nem ez az előljáróhoz.

Az erős akarat és az igazság szeretete legyőz minden bármi nehéz akadályokat, de a' természetet soha.

A' természetet lehet egy ideig nyomni, de elnyomni nem lehet soha.

Nyomja pedig a' természetet 's hazug tant hirdet, ki azt állítja, hogy a' nép vagyon az előljáróért, nem pedig ez amazért.

És a' ki a' természetet nyomja 's hazug tanokat hirdet, azt legott megboszúlja a' természet és kijátsza a' tanja.

Vagy talán azt gondoljátok, hogy ez által meggyengülne kedvelt magyar ország és kapcsolt országainknak épületje?

És hogy megszűnne a' korona, az ország, az uralkodás egysége, ha a' ti nemzet- és nyelvegységi álmaitok meggyengülnek?

Igazán mondom barátim, nem csak hogy ezen épület meg nem gyengül, nem csak hogy ezen egység meg nem törik, sőt ezen épület nagyszerűbb, ezen egység szorosabb és feloldhatatlan leend.

Mert a' ki okos és megfontolja a' jövődöt, az, idegen földön nem épít, 's elégedetlen szomszédja megbarátkozását követelni nem fogja.

Az épületek és az egység tulajdon földön 's rokon sziveken építetnek, építetnek erős köven, 's erős hiten, — építetnek alkalmas helyen, és jó akaraton.

De nem idegen földön, de nem idegen sziveken, de nem futó homokon, vagy nádgyenge hiten, de nem alkalmatlan helyen, vagy ingadozó akaraton.

Amazok természet szerintiek, ezek természet elleniek.

És a' ki a' természet ellen mivel, ez maga idejében a' természetet kiszalasztja kezeiből.

Építetek tehát csak természetes épületeket, és keressetek természetes egyességet, és erős lesz épületek, szoros egyességek.

Mert most minden nemzetnek szükséges az erős épület és a' szoros egyesség.

Mert ime a' nyugotról emelkedik egy iszonyú vihar, és azoknak, kiket készületlenül ér, betöri ablakait, 's némellyeknek épületeit sarkaiban megingatandja.

Ime Ausztriának egy szárnyát a' fergegek elso-dorták, 's nem sokára, a' mint jósolhatni, elviendik épületének másik szárnyát is.

És a' fergegek csak most indultak meg, mi lesz utóbb, egy halandó sem számíthatja ki.

Mert sok derü után menykövel és jégesővel terhes fellegek megindultak.

'S talán hiszitek, hogy a' mi Ausztriánk olly köny-

nyen kiadja lélekzetét, mint azon ember, ki évei számát már túlhaladta, 's kinek életfáját rombolja a' halál bárdja, és sírját ássa a' természet szüksége?

Hogy elvesz mint az agg, a' kinek számára nincs gyógyszer, a' kit a' természet sem fiatalíthat meg.

Nem így barátim, nem.

Volt Ausztriának gyógyszere, de rövid látó 's rosz lelkű Agyrták azt annak idejében vagy nem akarták, vagy nem tudták használni.

Ezek a' világ átkát teljes mértékben érdemlik, mert vagy hiú vakok, vagy csúf hazaárulók.

Nézzük tehát mi oka, hogy illy megfogultságba merült?

Bizonyosan nem csak a' szabadság, de a' nemzeti-ség nélkülözése okából.

Mártzius 16-ka Ausztria népeinek megígérte a' szabadságot, de azért a' nemzetiségünket meg nem adta.

Valóban csudálatos elvakultága az Uralkodóknak, hogy a' mit minden más ember lát, csak ők nem látnak.

Ha a' nemzet a' test, akkor a' nemzetiség a' lélek.

És a' test a' lélek nélkül mit sem művelhet.

Mert elmúltak azon szomorú idők, a' melyekben a' népek lelkét a' kormány képezte, a' hadtestét pedig a' vezér.

A' hol a' nemzetek és hadsergek holttestek, ott a' nemzeteket és a' hadsereget parancsló szóval kell harczra serkenteni, mint ha egy fonalon huznák ide és oda.

Most élő nemzetek és élő hadsergek harcolnak.

És jaj azon országnak, a' mely élő nemzetek és élő hadsergek ellen vezeti a' holtakat.

Igyekeztek tehát, hogy holt nemzetekből és holt seregekből teremtsenek élőket.

És ezt csak úgy lehet kieszközölni, ha minden-kiben felébresztetik a' természetes nemzetiség és az öntudat.

E' nehéz munkában ne engedjétek magatokat elvakítani az önzés, a' nemzeti büszkeség és a' hiú gög által.

Ha a' személy-aristocrátiát ledöntöttétek, akarat-
tal, vagy bajjal mindegy, csak hogy ledöntetett.

Mert így kívánja az idők szelleme, melly hatá-
rinkhoz közeledik.

De ezen szellem még többet követel, mert nagyon
megéhezett.

Szükséges tehát, hogy a' nemzeti aristocrátia is
áldozatul essék.

Mert ennek is ütött az órája.

És vagy adatik a' szellemnek a' mit követel, vagy
nem, mindegy, a' mit szándékozik, elveendi maga, és
felfalja.

Mert igazán mondom, barátim! ezen Chronost sem-
mi Zeus sem kerüli ki.

És jaj annak, a' kitől erőszakkal fogja követelni
azt, a' mihez joga van.

Szemléljétek meg a' beteges Ausztriát.

Mi jótévő lett volna, sőt tán most is segíthetne rajta
a' nemzetiségek isteni balzsama.

Milly híres, de most beteges, a' forrás mellett moz-
gatja ide oda száraz nyelvét, és forró száját enyészve
a' halálos szomjútól, 's nem találkozik senki, a' ki egy
éltető italt nyujtana neki.

Azért azon népek, a' mellyek Ausztriát uralják,
a' magafentartás érzetében, magokban keresik azon
segélyt, a' mellyet egyébkint felülről vártak volna.

De jaj azon főnek, a' mellynek saját kezei és lá-
bai törvényt szabnak.

Ezen magafentartás érzetében, megmenekültetek
ti is a' gyámság alul.

De ne legyetek ti kicsiben az, a' mi nagyban Ausztria.

Mert a' természet törvényei mindenütt ugyan azok.

És egyenlő okok, egyenlő következtetéseket szülnek.

De ha vak is volt Ausztria, nem lehet neki épen
rosz néven venni.

Mert jobbadán az idők is vakok voltak.

De megbántatik az, a' ki fényes nappal éji rénye-
ket felállít, 's a' ki ekkép beszél magának: „Legyen
nap“ és testvéreinek: „Legyen éj“, a' ki felnyar-

galja testvérét 's ekkép szól: „De nagyok vagyunk“ a' helyett, hogy melléje állva őt megölelné és testvéreleg szólna: „Ej de egyenlők vagyunk, de egyek vagyunk, de szabadok vagyunk, de nagynevűk vagyunk.

Tekintsetek a' kis de saját nemzetisége érzetében erős Schweiczra.

Erősen áll mint a' büszke háromszegű Pyramis, míg más nemzetek a' kormány buktában mint a' nád a' szelek által megingattak.

Míg Francziaország haboz, míg nemzetiségeért Olaszország vért izzad, míg Németország az őt fenyegető veszélytől megijedve főre lábra menekülést keres, Schweicz sziklái között a' fenebbi nemzetek töredékétől körülvéve, áll békében 's tántoríthatatlanul.

'S ha reá is tekint azon három világ részeire rokon és baráti szemmel, nem tekint úgy reá, mint az Olasz-Tyrol gyuladt 's irigy szemmel, mint a' földönfutó koldus, a' ki minden nap várja, hogy más vagyonával, más jogaival gazdaguljon.

Tekintsetek a' vérző Lengyelországra.

A' melly mint a' kétségbe esett mártyr, minden szabadság sugárja, a' melly Európában felvirúl, meg-
rázza rablánczait.

Mikép minden részében mint egy tükörben köszönti az ujonnan felkelő napot, mint a' reményét a' feljövendő szabadságnapjának.

'S még is él Lengyelország sírjában is.

Mikép három része, három vére, ivadéka oriási testének szüntelenül egymáshoz vonzódik, szüntelenül barátkozik, mint a' három börtönben külön zárt testvér, a' mellyek daczára a' rablánczoknak, daczára a' zsarnokoknak szüntelenül lelkökben barátkoznak.

De töröld könnyeid', boldogtalan fogoly, boldogtalan eleven a' sírodban.

De közeleg immár néki is a' feltámadása.

Jó az Isten, fel fogsz támadni, — halaványan de ifjabban és erősebben, mert a' buza 's növénymag földbe tétetik, mielőtt virúlna.

Fel fogsz támadni megkinozva, de nehéz és véres sorstól okulva.

És ezen csudák, nemzetiségi csudák, és minden mostani vagy jövődő éretlen vagy lejármolt nemzetek betegsége a' nemzetlenségi betegség.

A' személy formájára szabad lehet — míg a' nemzet járom alatt nyög.

Mondjuk: „csak formájára“ mert valódi személy-szabadság, más nem lehet, mint az, a' melly a' nemzeti szabadságból ered, más szóval, a' nemzet függetlenségéből.

Csalatkoztok tehát, ha azt gondoljátok, hogy szabaddá tettétek a' nemzetet, ha azzá lett a' személy, vagy hogy szabad lett a' személy, ha azzá lett a' nemzet.

Mert a' személynek mint személynek más szükségei vagynak, és ismét más szükségei, mint az élő nemzet élő tagjának.

Mind a' kettőt tehát meg kell tenni, mert egyik a' másik nélkül félszegü, igazságtalan és természetellenes.

És minden félszeg ki fog egyenlítetni, 's minden igazságtalanság meg fog orvosoltatni, 's minden természet kívánja a' maga jogait.

Mert hazudik a' ki mondja, hogy a' nemzet nem egyéb mint az egyéniségek halmozatja.

A' ki ezt mondja, az csak a' személyt veszi számba, a' lélek kizárásával.

És ezen számadás csak a' holt nemzetekről áll.

De ahol úgy — mint Magyarországunkban a' népek élők 's nem holtak — ébredtek 's nem álomba merültek, ott a' nemzet nem halmozatja, hanem egyetlen, magába meghatározott, öntudatában magasztos egyéniség, kinek irányában egyes emberek az, a' mi a' test irányában annak egyes tagjai.

'S mit használ a' rabnak a' szabad kéz, a' szabad láb, ha teste a' faloszlophoz szorosan vagyon lánczoltatva.

Igazán barátim mondom, nektek, hogy az, a' ki e' rabnak leoldja kezét vagy lábát, csak félhóhérja lesz, de ki megmenti testét és megerősíti lelkét, egész barátja, egész testvére leend.

II.

„Egyenlőség, szabadság, testvériség“ minden valásra nézve, egész Magyar országban.

Tehát ki kell mondani a' törvényben, hogy magyar országban nincsen uralkodó vallás.

Mert ha az egyik uralkodik, természetes hogy a' többi szolgál.

És minden szolgaság pogány átok, olly átok, a' melly Február 24-ke előtti setét időkbe tartozott.

Ellenben a' vallás szabadsága 's egyenlősége, a' legjobb zsinórméreteke minden nemzeti miveltségnek és fénynek.

Mert valóság és miveltség igazi kereszténység nélkül nem lehet.

A' kereszténység magva a' viszonti szeretetben létezik, a' melly nélkül szabadság és egyenlőség lehetetlen.

Mert már Krisztus urunk is szólt: Szeresd felebarátodat mint magadat.

És a' ki másképp tanít és Krisztus urunk természeti és nyelvi tanjait kijátsza, az hamis — pogány — hízelt.

Az uralkodó ház vallása ne neveztesse hazug és pogány nevezettel „uralkodó vallásnak“, hanem annak neveztesse a' mi valóban, az az: „az uralkodó család vallásának.“

Félre tehát a' setét egyedárusággal, mennyei dolgokkal.

Azon legyetek, hogy a' templomi nyelvre nézve semmi vallás se korlátoztassék.

Mert tudnotok kell, hogy ezen szentségbe megfertőzött kézzel büntetlenül nyulni nem lehet.

Dolgozzatok azon, de nem kétszínűleg, hogy minden vallás papsága, mind magány mind köz dolgokban, mindig és mindenütt, minden kivétel nélkül egyenlő jogokat élvezzen.

Hogy a' méltóságokban egyenlő polczra helyhez-

tessenek az érsekek, a' metropoliták, és a' superintendensek, és valamennyi alsóbb hivatalnokok.

Hogy mindenkinek hivatala szerint, valláskülömbőség nélkül egyenlő életmód nyujtassék, és pedig az álladalmi kincstárból.

Mert ha valamennyien egy anyának gyermekei vagyunk, 's valamennyien egyenlő kötelességeket viselünk, igazságos, hogy valamennyien egyenlő szeretetet 's jutalmat nyerjünk az egy anyától.

III.

„Egyenlőség, szabadság és testvériség“ minden földekre, minden álladalmi részekre nézve egész magyar országban.

Törvény által kell tehát kimondani, hogy a' magyar korona alatt nincsen uralkodó országrész vagy faj, nincsen semmi általatok úgy nevezett „anyaország vagy anyaföld.“

Mert ahol anyaföld létez, ott természetesen gyarmatoknak kell lenni.

És mikép lehet Horvát, Dalmát és Slavonia országot ezen léalázó nevezettel illetni, midőn közületek sem létez egy olly Pseudohistoricus, kí állítani merné, hogy ezen földeink magyar országból, vagy magyar fajjal gyarmasodtak meg.

Valljon Angolhon Irland és Skoczia irányában anyaország? Valljon Norvegia irányában Schveczia anyaország? Valljon Schleszvig és Holstein irányában Dánia anyaország? Végül anyaország-e Ausztria magyar ország 's egyéb koronák és országok irányában?

Félre tehát olly nevezetekkel, a' mellyekben semmi egyéb fogalom nem rejlik, mint kevélységtek jele, a' viszonti szeretet helyében viszonti ellenszenvet és viszályt gerjesztő.

Az ellenszenv és viszály nem felel meg e' kor-nak, a' mellynek jelszava: „egyenlőség, szabadság és testvériség“, nem pedig elsőbbség, járom és czivódás.

Kivánjuk tehát Horvát, Slavonia és Dalmát országunk teljes egységét.

Azért kedves barátink! álljatok el már egyszer a' szünteleni megtámadásról, főleg Slavoniára 's sziklás Tengervidékünkre nézve.

Mert ezen erőszakos hódítás egyéb gyümölcsöket nem hozhat, mint igazságtalanságánál fogva halálos gyűlölséget, 's természetlenségénél fogva gúnyos kacaját.

Az egyenlőség, szabadság és testvériség szellemében nem rejlik se egyik se másik.

Mert mikép fogjátok bebizonyítani, hogy Slavoniánk közvetlen hozzátok tartozik, midőn Slavoniának, Dalmát és Horvátországnak egyesülve Bánja, 's a' magyartól külön országgyűlése legyen.

Mikép támogatni Tenger mellékünk iránti állitásokat, midőn a' Drávától, mint Magyarország határától a' tenger vidékig 35 mértföldi területen irányotokban, sem nemzetiségi rokonság, sem törvényességi egyenlőség nem létezik.

Egyébkint ezen egész ellenszegülések nem egyéb, mint hasztalan munka 's felesleges megbántás.

Mert ha egy atyától származó egy házban, egy kenyeren élő szomszéd társak vagyunk, mért mondaná a' barna a' szökének: „ez az én ruhám“ vagy „ez az én nőm“, midőn szeretetben és szívben egyesülhetnek így: „a' te ruhád édes atyánk szerzeménye, 's azért gyümölcsjeink közösek, Nő'd pedig kedves lénye édes atyánknak, azért tiszteljük 's szeressük őt közösen.“

Látjátok, hogy ezen erőszakos hóditások nem egyéb, mint azon ingyenélők elménczkedései 's balgaságai, a' mellyek a' múlt pogány kor elveinél fogva a' többi nemzeteket lealázni és a' magyarságot felemelni igyekeznek.

De mi hasznatok lehet a' törvények, nemzetiség 's természeti fekvés által velünk öszvekapcsolt földeket erőszakkal magatokhoz kötni, midőn ezek előbb utóbb úgy sem gyümölcsözendenek országtoknak.

Mert hiába vétkeztek a' természet ellen.

'S hiába kínáltatik az a' magyar járommal, a' ki az alá nem tartozik.

Mert hála az Istennek elmúlt a' setétség 's a' pogányság ideje, 's reánk is virúlt már a' felvilágosodás és kereszténység napja.

Csak hogy ezen hódítással mint tőlünk mint magyarországtól elijesztettétek azon rokon nemzeteket, a' mellyek régi jogoknál fogva velünk és veletek kapcsoltatvák.

Mert ha még nem tudtátok, megmondjuk nektek, hogy Dalmácia tőlünk is, töletek is elvonult csak azért, mert ellenséges magyarosodástoktól fél.

'S mit mondjunk Bosznia, Szerbia 's Bulgáriáról, nemzetünk bölcsőjéről?

Mind ezen földek türük részint egészen, részint felében a' török jármat, mint sem hogy olly nemzethez szívódnának, a' melly kizárólag saját nemzetiségét táplálja és őrzi, másét pedig mostohán tapodja.

És ezen szerencsétlen viszálykodásnak minden titka abban rejlik, hogy nálatok a' nyelvben e' két szó közt Ugrin és Magyar sehol sem létez különbség.

Mert ha feltennénk is, hogy Slavoniánk és Ten-germellékünk úgy mint egész Dalmácia 's Horvátország szélesebb értelemben magyar korona tekintetéből ehez tartozik ugyan, de nem Magyar.

Mert tudnotok kell, hogy a' Statistikában Ungaria ország vagyon, de Madjaria nincsen.

És azért Statistikánk mint természetes, igaz; a' tietek pedig természetellenes, és azért hazug.

Mert e' Madjaria csak papiron létez, de valóságban nem.

És igazán mondjuk nektek, hogy nem mindegy: a' rákok papiron vannak-e, vagy pedig a' tarisznyában.

És a' ki azt mondja, hogy mindegy: az meséjében czigány, és ennél is rosszabb.

A' horvát korona a' magyar szent koronának hiv társnöje „nem Madjariának“; mert ennek koronáját e' földön nem esmeri.

A' magyar tartományoknak, mellyik részét képezi

Madjaria, 's mellyik részét a' magyar koronának képezi, Madjáriának koronája, midőn a' magyar tartományokban és magyar korona alatt annyi nemzet, 's annyi nemzetiség létez.

Mert valóban magyarország azon része, a' melly szláv, nem Madjaria része, 's a' melly oláh sem Madjaria része, 's a' melly német sem Madjaria része.

'S azon része a' magyar koronának, a' melly szláv, oláh, német nem lehet része Madjáriának.

Azért mind magyar országban, mind a' magyar koronában természetes számításnál fogva létezik csak egy része a' Madjáriának.

De minő joggal is lehetne magyar ország szent koronája Madjáriáé?

Talán Madjaria népessége túlsúlyánál fogva? talán valami természetes vagy historicus elsőbbségénél fogva? talán a' néhai elfoglalások következtében?

Az első nem áll.

Mert a' Madjaria faj a' többi fajokat népességénél fogva nem csak hogy felül nem haladja, sőt hármaskisebbségben vagyon.

Nem áll a' másik sem.

Mert Madjaria faja természeténél fogva a' többi népeknél nem különb sem elméletileg, sem erőileg, sem a' becsület, sem a' szív tekintetéből.

'S a' természetellenies elsőbbséget, a' mellyet bitoroltok, a' természet előbb utóbb is ugyan azon törvénynél fogva eltörli, a' mellyel eltörölte a' bolond képzelődő büneit 1815. évben.

Eltörli ugyan azon jognál fogva, a' mellyel ti múltkor Ausztria elsőbbségét magyar országunk felett eltöröltétek.

Végül a' harmadik sem áll.

Mert a' ki az elfoglalási jogra hivatkozik, az, az erősebb jogára hivatkozik, a' ki pedig az erősebb jogára hivatkozik, fegyverre hivatkozik, és annak a' ki fegyverre hivatkozik, higyjétek, fegyverrel is meg fognak felelni, ha kell.

És jaj akkor a' gyengébbnek.

És jaj annak, a' ki őszinteséggel barátot szerezhetett volna, de elmúlasztá, és ellenséget szerzett.

Ne csináljatok magatoknak Horvát és Slavóniából Schlesviget és Holsteint, 's még sokkal rosszabbat, mint Schlesvig és Holstein.

Ne csináljatok magatoknak belőle Irlandot, 's még sokkal rosszabbat mint Irland.

Mert ime esküszünk az Istenre: soha sem volt Schlesvig és Holstein olly veszélyes Dániának, a' minő veszélyes Slavonia és Horvátország nem magyarországnak, de a' ti Madjariátoknak.

Mert esküszünk az egekre; hogy az Angolok jövődjére és létére soha sem volt olly veszedelmes Irlandia, minő veszedelmes Slavonia és Horvátország Madjaria jövődjének és létének.

És ime a' kis Schlesvig és a' kis Holstein mindent megkapott Dániától, a' mit akart, belkormányzását, országgyűlését, nyelvét 's fertőzetlen nemzetiségét.

És rövid idő múlva a' szerencsétlen Irland is kihúzandja véres nyakát az angol járomból.

Csak ti magatok lesztek oka, ha minden igaz lélek, 's igaz jog mellett, a' magyar és hozzá kapcsolt országaink közötti nagy kérdés eredményezni nem fog.

Hagyjátok tehát békével, kedves barátink, a' vízszonti nemzeti békünket már az egység kedvéért is, békével Slavóniánkat, Horvátországunkat, Tenger-mellékünket, és jó az Isten Dalmáciánkat is.

Bízzátok e' hazánkra, hogy maga, kedve szerint, 's régi jogánál fogva válassza magának a' Bánt.

Ezen választást erősítse meg a' Horvátok királya, a' ki egyszersmind magyar király is, minden ministeri befolyás nélkül.

Mert mi egyenesen kimondjuk, hogy mi nemzetiségünket tekintőleg a' magyar kormány iránt semmi bizodalommal nem viseltetünk, míg látjuk, mikép magyar országban a' Madjaria faj által nemzetiségét kivéve, minden egyéb nemzetiség és nyelv öszvetiportatik.

Mert a' ki a' maga hazájában igazságtalan, ter-

mészetes, hogy annak a' hazán kívül sem hisznek semmit.

A' kényurasági Ausztriánk nem követelhetett, 's nem is aratott bizodalmat magyar országunktól, szinte ugy azon Ungaria, melly valamennyi egyéb nemzeteket tipor, nem követelhet, 's nem is arat bizodalmat Slavoniától és Horvát országunktól.

Tehát a' ministerek mellözésével erősítse meg a' mi közös királyunk a' Bánt.

És ezen Bán nálunk legyen minden polgári 's katonai hatóságok főnöke.

Azért jogában álljon, minden olly polgári hivatalok kinevezése, a' mellyek választás alá nem tartoznak, 's minden olly katonai hivatalok kinevezése, a' mellyek egyenesen a' király nevezésétől nem függenek; és ez utóbbi hivatalokra ő tegye meg az előterjesztést.

A' magyar Nádor hatósága a' Dráván túl ne terjeszkedjék, és a' Bán a' Nádornak tisztvársa ugyan, de alárendeltje ne legyen.

A' mi országaink országgyűlése tovább is ugyan azon törvényhozói jogokkal éljen, a' mellyekkel eddig élt, a' képviseleti és a' korszellem alapján.

A' mi országgyűlésünk a' magyar kormányzástól tökéletesen független legyen.

A' Bán ezen országokban minden belső kormányzati ágakra nézve a' magyar kormánytól független 's feljogosítva legyen, minden előljáráásokat 's bírákat a' legnagyobbtól a' legkisebbikig kinevezni, és ezen országok gyűlését a' magyar és a' Horvát király jóváhagyásával egybehívni, a' nélkül, hogy a' magyar minisztériumnak e' részben legkisebb befolyása volna.

A' magyar koronávali kapesunk mind a' magyar, mind a' mi országunknak szent legyen.

Kivánjuk tehát, hogy az egyéni, polgári, büntetői és váltói törvényhozás nekünk és Magyar országnak egy, és ugyanaz legyen, nem különben az ujonczállításai és adóajánlási jog.

Hogyan és minő alapon? határozza meg országgyűlésünk, egyetértőleg a' magyar kormánnyal.

A' magyar és a' mi országaink hivatalos nyelve legyen minden ország részére saját nyelve.

És a' magyar országgyűlésen a' mi képviselőink, ha nem tudnak, vagy tudni nem akarnak, ne legyenek kötelesek magyarul beszélni.

Magyarok! barátink! értettétek immár véleményünket, a' magyar nemzetek egyenlőség, szabadság és testvériségéről.

Ezen véleményünk áll, mert igazságos, tiszta és minden egyedáruság nélkül, mind személyzetileg, mind nemzetileg; — mert élő forrásból meritvék — a' természetből.

Méltó tehát, ezen igazságos ügy, hogy erőtetet mellette megfeszítsétek, és érette fáradozzatok.

Mert ekkép hangzik ajkaitokról: „Egyenlőség, szabadság és testvériség.“

Higyjétek, nem azért ajánljuk mi ezen igazságot, a' ti barátságos igyekezeteknek, mintha azt hinnők, hogy nélkületek életbe nem lépne.

Nem bizonyosan, nem azért.

Mert az igazságból élet leend ti nélkületek és mi nélkülünk is.

Mert nem azért jó a' tavasz, mivel a' sinlődő beteg egész télen át befütötte kályháját, hanem azért, mert a' természet törvényénél fogva be kellett neki következni.

Két ok forog fen amaztól különböző, bennünket unszoló, hogy azt nektek ajánljuk.

Az első az, mert általjában jogunkban vagyunk mindenkitől követelni, hogy védje a' természetet és az igazságot.

Mert ez minden embernek, minden nemzetnek kötelessége.

A' másik ok az, hogy ti, kiket aristocratiánk egy időre a' többi Magyarországbán létező nemzetek élére tett, ösmérjétek el ezen igyekezetet, teljes mértékben, az igazság és a' természet jogait, 's így ne csak mondjátok, de meg is mutassátok a' világnak, hogy az újabb idő szellemét jól fogtátok fel.

Mert semmi sem bántja meg jobban a' szemet, mintha a' magasztos múltból fenlétező építményt csekély újabb ízlés szülte javulásával, csak egy részében módosítva tekinti.

És azon egyenlőség, szabadság és testvériség, a' melly nem minden embert, minden nyelvet és minden nemzetet egyarányosan illet, nem jelent egyebet, mint azon régi építményt, a' mellynek egyik részében kígyók, denevérek, az aristocratiának setét bagoljai és a' lejármolt nemzetek — a' másik részében pedig a' minap Párisból érkezett egyenlőség, szabadság és testvériség személyzetei ünneplik tánczvigalmukat.

Állítani fogják közületek sokan, ámbár első tárogatói az egyenlőség, szabadság és testvériségnek, hogy a' ki a' magyar korona alatt élő valamennyi nemzetek számára az egyenlőséget, szabadságot és testvériséget követeli, az a' haza és a' törvény előtt bűnös.

De soha se higgyetek álnok nyelvöknek.

Mert belőlök szól a' sátán önzése és a' rút kevélység.

Mert szemök van és nem látnak, fülök van és nem hallanak, és szeretnék, hogy mint ők, mindenki más legyen vak és siket.

És nem rég így beszéltek ugyan olly emberek Párisban, Bécsben, Berlinben és másutt is — és ime elenyésztek, és nincs nyomuk többé, mint a' kis vízbuboréknak, ha szétpattan.

Mert a' szabadság világa elnyelte őket, mint a' nap a' borút.

Mert ők is vakok és siketek voltak.

Ne higgyetek tehát ti se azon bazugoknak, mert kimúlnak a' setétség útján, mihelyt kisül a' nap.

Mert nem árt sem az országnak, sem az embernek, a' mi a' természet 's igazság szerint létez, hanem az, a' mi az igazság és természet ellen van.

És mit használ az igazság és a' természet ellen vétkezni, midőn a' múltnak bűnei kérlehetetlenül fenytetnek meg a' jövőndő által.

Mert az igazság és a' természet előbb utóbb minden esetre és minden ellentőrekvés daczára kivívja diadalát.

Ime mikép fenyíti a' mostani kor a' múltnak a' természet ellen elkövetett bűneit, 's meg fogja fenyíteni még keményebben a' jövőndő.

Mert nagy idők közelegnek.

Előre tehát magyar barátink, kiknek jelszava: „egyenlőség, szabadság és testvériség.“

A' ki mit kezdett, végezze is be.

Erőszakoskodás, természetellenieség és igazságtalanság hazug elemek; a' szabadság pedig és a' jog igazságos elemek.

És az igazságról így van írva: „Az ég és a' föld el fognak múlni, de az én szavaim nem fognak elmúlni.“

Károlyvárott April 10-kén 1848.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1850 E. 5TH AVE.
CHICAGO, ILL. 60607

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

